

Budapestre vonatkozó ujságcikkkel

Dezertálkozás

362.92

Szerző: Cs. Z.

Cím: Hogyan élnek a vagonlakók?

Hely

Idő

"1920"

Személy

Forrás:

Szózat

Helyszám

Bp.
(Hely)

1920. 7/4
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Hogyan élnek a vagonlakók?

— A Szózat tudósítójától. —

A főváros pályaudvarain, a keletin, nyugatin, ferencvárosin, ha az ember elhagyja a kupolás csarnokot, kint, a fekete, kormos raktárak végén, kötő-futó vasutasok, bakterek, füstölgő, szuszogó, üvöltöző mozdonyok világában, a legszélső melékvágányokon mozdulatlan teherkocsik tömege feketedik elénk, borbán, mint egy itatóba terelt elefántcsorda. Távólról úgy tűnik fel, mintha valami nagy áruszállítmány várna ott a kirakást. Hogy közelebb megyünk, minden harmadik-negyedik teherkocsi tetején, vékony kályhacsövön át szálló füstoszlop kanyarog a levegőbe. Az élet jele. Emberek tanyáznak ott. A szállítmány, mely csak várja, várja a kirakást, élő szállítmány, egy egész sereg magyar menekült család.

Az erdő szélén táborozó cirkuszosok, vándor cigányok szomorú, elhagyott, hideg kocsi- és sátorlakása jut az eszembe. A különbség csak az, hogy nem bolyongó csepürágók és malaclopó faraóivadékok dideregnek itt, hanem vasutasok, postások, tanítók, bírók, hivatalnokok, minden hozzátartozóikkal egyetemben, akiket nem a nyugtalan természetűk, a vándorlási ösztönük, nomád vérük, hanem a magyarság kálváriája, a Hungária zászlójához való hűség, a cseh, román emberszeretet hajtott ki a polgári tűzhely országából a piszkos, kormos, szénporos, széljárta marhakocsikba. Komárom, Kassa, Turócszentmárton, Selmecbánya, Máramarosziget, Kolozsvár, Brassó, Dicsőszentmárton és még negyven ennyi város, falu világgá hajtott családjai verődtek össze egymás szomszédságába, mint mikor a pusztai váhar egyetlen falombjához sodorja a szárnyszegett fáradt madár-rajokat.

Hogyan élnek, miből élnek? Hiszen nekünk, akiknek még megvan a lakásunk, munkánk, hivatásunk, nekünk is örök küzködés, tengődés az

élet sora. Az első, akivel beszélünk, egy postás-család. Kassa mellől kerültek ide. A férfi most Szent-Lőrincen valami díjnoki állásba jutott, a fizetése — mondja az asszony — havi négyszáz korona. De eladták, amikor szélnek eredtek, a kis házukat, abból a pénzből futja még egy-két hónapig. Öt gyerekük van, édes, maszatos csöppség három, négykilencéves kisleány, egy növendék fiu meg egy tízenöt éves leány. Mind a heten egy vagonban laknak, ami jó, mert éjszaka összebugyhatnak, úgy melegebb. A teherkocsi belsejében mozogni elég nehéz. A kevés megmenetelt szekrény, butordarab, ágynemű, asztal, pár szék, sok helyet követel és foglal el. A sarokban kis vaskályha tüzel. Az asszony rendszerelő, a gyerekeivel együtt naponta négyszer takarít, seper, de a szénpor, a korom mégis vastagon fekszik a padlón, butorokon.

— Szeptember óta vagyunk itt — beszéli az asszony, örvendezve, hogy pár szóval vigasztalom — nappal még megjárja a hideg, hiszen kapunk szemet a pályaudvarról valahogy, éjszaka azonban kialszik a kályha, a hasadékokon befúj a szél, a gyerekek egész éjszaka reszketnek. Megpróbáltuk, hogy férjem vagy én, éjjel fölntmaradjak a kályha mellett, de nem bírtuk ki sokáig az éjjelnappali fáradtságot. Most szemet nem igen kapunk. A városból utcagyerekek jöttek azzal, hogy ők is menekültek, beálltak köznénk s a nekünk járó kevés szemet elcipelték és kint eladták drága pénzért. Nagy baj, hogy a gyerekek nem járhatnak iskolába, mert hol kenyérért, hol kis husért, hol ezért, hol azért kell futkorászni. És nem tudom őket iszán tartani. Pedig majdnem egész nap mosok, tisztogatok.

A másik család, mely előmbé bukkan, egy ókomáromi vasutasé. A férfi havi fizetése 600 korona. A férfi Ujpesten van hivatalban, ott kell ebédelnie, az asszony a teherkocsiban eszik, egyik tízenkétéves fiuk az amerikai missziótól kap ebédet, csajkával megy érte — jó, de nagyon kevés, mondja a fiu bizalmasan. — A kisebbik gyerek, mosolygós kékszemű, tízenhároméves, rokonszen-

ves fiu, valami jószívű családnál étkezik. Ferinek hívják, boldogan mutatja a meséskönyvet és jaltéskot, mit karácsonyra kapott. Azzal éjszaka nem is aludt, hanem Robinzon Kruzoé vadembereivel foglalkozott. A család harmadik gyereke, egy nagy leány, a tavasszal, mert május óta laknak a vagonban, megfázott és meghalt. Az asszony sirni kezd, hogy a leányra emlékezik. Ők abban reménykednek, hogy január végén a béke valahogy meglesz, akkor ők is talán hazamehetnek, rendbejönnek.

Az egyik vagonban hétgyermekes család. Itt már sok a hely aránylag mégis, mert a butoraitkat rendre eladták. Két fűrészbakon ponyva. Ez két ügyet jelent, amelyen hárman-hárman, összesen hatan alusznak. A sinek között kisleány, leánykák játszadoznak, ők már az első nap igen nagy barátságot kötöttek és ha látogatónak mennek egymáshoz, nagy gyakorlottsággal ugrálnak a létrán, mely az egyes vagonlakások lépcsőházát képviseli. Ők, szegénykék, körülcsicseregnek és mutatják a játékszereiket, amit jólelkű nénik küldtek karácsonyra. Ahogy föltekintek, szemben az egyik kocsi ablakában egy urias kinézésű, tízennyolc-huszéves leányt pillantok meg. A kezében könyv, talán valami regény. Ő is fölnezz s meglátva engem, elpirul. Félrefordítja a fejét szomorúan. Bizonyára másképp festhett odahaza a szalonjuk.

Mondják, a Szilveszter-estét a szomszédos vagonok lakói összejöttek és együtt ülték meg, nem pezsgővel, fácáncombal, cigánymuzsikával, mint a mulatóhelyek és barok dagadóerszényű közönsége, hanem szegény vacsorájukat megosztva egymással, kis gyertyafénynél, kölcsönösen vigasztaltak, reményt keltettek és elénekelték (ők át-éreztek) a száműzött magyar imádságát, a Himnuszot. Azt hiszem, az ő dalukat meghallotta az Ur.

Cs. Z.